

Kronika

* Laureatami 32. edycji Nagrody Literackiej Prezydenta Białegostoku im. Wiesława Kazaneckiego zostali Marcin Mokry – za tom poetycki *Żywe linie nowe usta* („Biu-ro Literackie”) oraz Anouk Herman – za debiut poetycki *Right into pod tramwaj* (SPR oddział w Łodzi, Instytut Literatury). Nagroda przyznawana jest od 1991 roku.

* Zytę Rudzką i jej powieść *Ten się śmieje, kto ma zęby* („W.A.B.”) uhonorowano Poznańską Nagrodą Literacką 2023 – Nagrodą im. Adama Mickiewicza.

* Podczas XXVIII Targów Wydawców Katolickich, trwających w dniach 20–23 kwietnia, ogłoszono laureatów Nagrody Głównej FENIKS 2023 oraz Feniksów Specjalnych. Nagroda Główna Złoty Feniks trafiła do kardynała Gerharda Ludwiga Müllera, m.in. za światowy bestseller *Dogmatyka katolicka*. Feniksami Specjalnymi uhonorowano m.in. Leszka Sosnowskiego, założyciela wydawnictwa „Biały Kruk”, oraz poetę Roberta Gawłowskiego.

* Pisarz Marek Krajewski otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Wrocławia. W uzasadnieniu podkreślono, że wrocławski pisarz, autor kryminałów o komisarzy Eberhardzie Mocku w swojej bogatej twórczości promuje Wrocław, jego mieszkańców i historię miasta.

* Wybrano władze na kadencję 2023–2027 Polskiej Sekcji IBBY. Na czele organizacji stanęła Joanna Piekarska z Biblioteki Narodowej. Do zarządu weszły również: Małgorzata Chojecka, Marta Todys, Ewa Wilczyńska oraz Małgorzata Gałysz-Wróbel.

* Ireneusz Kania, tłumacz i poliglota, autor przekładów z kilkunastu języków, w tym z sanskrytu, tybetańskiego i hebrajskiego, został laureatem Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska za Twórczość Translatorską im. T. Boya-Żeleńskiego za całokształt działalności przekładowej. Za tłumaczenie dzieła wydanego w latach 2020–2022 nagrodzono René Koelblena i Stanisława Waszaka, autorów przekładu *Zniknięcia Georges’a Pereca* („Lokator”).

* Powieść *Czerwone jezioro* Julii Łapińskiej („Agora”) uhonorowano tytułem

Kryminalny Debiut Roku 2022. Organizatorami konkursu są Książnica Kopernikańska w Toruniu i Fundacja Kult Kultury.

* Antoni Winch, pisarz, eseista i redaktor został nowym redaktorem naczelnym „Dialogu”, jednego z najważniejszych polskich czasopism poświęconych dramaturgii współczesnej. Jego poprzednik, Jacek Sieradzki, po ponad trzydziestu latach sprawowania funkcji, przeszedł na emeryturę. Miesięcznik „Dialog” to czasopismo patronackie Instytutu Książki wydawane na zlecenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

* Podczas Lipskich Targów Książki ogłoszono laureatkę Nagrody Literackiej Unii Europejskiej (European Union Prize for Literature), została nią Chorwatka Martina Vidaić za powieść *Stjenice*.

* Brytyjska pisarka B.A. Paris, autorka thrillerów psychologicznych, została laureatką Honorowej Nagrody Wielkiego Kalibru za całokształt twórczości. Jej powieści sprzedały się w Polsce w łącznym nakładzie przekraczającym 1,3 mln egzemplarzy.

* Vera Michalski-Hoffmann, założycielka Oficyny Literackiej Noir sur Blanc (zarówno w Polsce, jak i Szwajcarii), prezes rady nadzorczej Wydawnictwa Literackiego, została odznaczona najwyższym orderem francuskim, Legią Honorową, w stopniu oficerskim. Wydawczynię uhonorowano „za wkład w budowanie europejskiego krajobrazu literackiego i całokształt działalności kulturalnej i wydawniczej”.

* Laureatką Nagrody Literackiej „Znaczenia” 2023 została Ewa Pluta, wyróżniona za książkę *Rubież. Reportaż wędrowny* („Dowody”). Festiwal „Znaczenia” to wydarzenie zbudowane wokół jednej książki, na podstawie której 16 i 17 września w Wołominie oraz 18 września w Warszawie zorganizowana zostanie debata, seanse filmowe, wystawa sztuki, spotkania autorskie i warsztaty dla dzieci.

* Empik uruchamia usługę Empik Selfpublishing. To platforma dystrybucyjna skierowana do niezależnych autorów chcących samodzielnie wydać swoje dzieło literackie.

To odpowiedź Empiku na silny globalny trend selfpublishingu.

* Anna Zaranko otrzymała nagrodę Found in Translation 2023 za przekład Chtopów Władysława Reymonta (*The Peasants*), wydany przez „Penguin Classics” w 2022. Nagrodę przyznają Instytut Książki, Instytut Kultury Polskiej w Londynie oraz Instytut Kultury Polskiej w Nowym Jorku. To druga nagroda FITA dla tej tłumaczki.

* Aleksandra Majdzińska otrzymała nagrodę literacką imienia Marka Nowakowskiego za reportaż literacki *Szalom bonjour Odessa* („Marpres”). Laureatów tego wyróżnienia wyłania jury powołane przez dyrektora Biblioteki Narodowej w porozumieniu z wdową po pisarzu, Jolantą Nowakowską.

☞ 2 maja zmarł Paweł Smoleński (ur. 1959), dziennikarz, reporter. W czasach PRL-u pod pseudonimem Tomasz Jerz współpracował z czasopismami w drugim obiegu. Publikował w paryskiej „Kulturze”, od 1989 roku współpracownik „Gazety Wyborczej”. Autor książek poświęconych przede wszystkim Izraelowi i Ukrainie, ale także Kurdom, Irakowi, Somalii, Sycylii i Podhalu. Opublikował m.in. *Salon patriotów; Pochówek dla rezuna; Irak. Piekło w raju; Izrael już nie frunie; Szcze ne wmerła i nie umrze. Rozmowa z Jurijem Andruchowiczem*.

☞ 8 maja zmarł Jerzy Redlich (ur. 1931), dziennikarz, rosyjskojęzyczny korespondent Radia Svoboda (1997–2004). Współtwórca telewizyjnego programu „Listy o gospodarce”. Współredagował rosyjskojęzyczny miesięcznik „Nowaja Polska”. Napisał: *Bliski Nieznany Kraj; Moskiewskie ABC; Wybuch Kontrolowany*. Tłumacz z języka rosyjskiego. Przełożył m.in. *Zielony namiot* Danuty Ullickiej, *Dom*, w którym... Marjam Petrosjan.

☞ 13 maja zmarł Maciej Cisło (ur. 1947), poeta, eseista. Autor wyborów i wstępów do poezji Horacego, Kochanowskiego, Norwida. Opublikował m.in. tomy: *Plastikowe języki; Okoliczniki są sprzyjające; Kochajna*, oraz prozę: *Razem osobno; Błędy i owędy. Mąż poetki Anny Janko*. ☉